

- Romantické znaky
- Anglická romantická literatura
  - Autoři
    - George Gordon Byron (1788-1824)
      - Díla
    - Percy Bysshe Shelley (1792-1822)
      - Díla
    - Walter Scott (1771-1832)
      - Díla (historické romány s dobrodružnými prvky)
    - Jane Austenová (1775-1817)
      - Díla
  - Francouzská literatura
    - úkol – ukázka z bídníků (**četl jsem část**; *viděl jsem*) + matky Boží (**četli jsme část**; *viděli jsme část*)
    - Stendhal (Henri Beyle) (1783-1842)
    - Alexander Dumas starší (1802-1870)
    - Alexander Dumas mladší (1824-1895)
  - Německá literatura
    - Novalis (1772-1801)
      - díla:
    - Jacob a Wilhelm Grimmové (1785-1863 a 1786-1859)
      - díla:
    - Heinrich Heine (1797-1856)
      - díla:
  - Ruská literatura
    - Alexandr Sergejevič Puškin (1799-1837)
      - díla:
    - Nikolaj Vasiljevič Gogol (1809-1852)
      - díla:
    - Hodina 2/2/2022 - úkol Nikolaj V. Gogol - Revizor
      - Zadání
      - Řešení
  - Americká literatura
    - Edgar Allan Poe (1809-1849)
      - díla:
  - Dánská literatura
    - Hans Christian Andersen (1805-1875)
      - díla:

Romantické znaky

- od začátku Velké francouzské revoluce (1789) vzniká romantismus jako myšlenkové hnutí a umělecký směr, datujeme od konce 18. století do první třetiny 19. století
- vyjadřuje touhu po svobodném myšlení (politickém i tvůrčím)
- zdůrazňuje cit, vášň, fantasii, soustředí se na jedince = individualismus, subjektivismus, modernismus
  - dopad na malířství – vyskytovaly se tajemné přírodní motivy

- dopad na architekturu – vznikaly falešné zříceniny
- projev romantismu v literatuře
  - důraz na spontánnost, cit, fantasii, tvůrčí svobodu
  - hrdina často stojí proti společnosti
    - setkávají se s neřešitelným konfliktem se světem
    - útěk od reality – myšlenkový (útěk do snů nebo do vzpomínek z dětství) i reálný (např. odstěhuje se do cizího národa)
    - touha po lásce – často bývá nešťastná
    - dochází k poznání, často vedoucímu ke zklamání z nemožnosti změnit svět k lepšímu
- literární žánry
  - (historický) román a povídka
  - dramatické básně
  - návrat k eposům (filosofické)
  - básnická povídka – lyricko-epická, děj v ní bývá pouze naznačen

Anglická romantická literatura

Autoři

Většina autorů se nedožilo vysokého věku

George Gordon Byron (1788-1824)

- šlechtického původu, dětství poznamenáno charakterem rodičů
  - otec neumí s penězi, alkoholik
  - matka střídavě návaly lásky a vzteku
- od dětství kulhal, nikdy se s tím nesmířil, cvičil -> byl nabušený
- zamiloval se do své nevlastní sestry
  - -> dítě
  - nešťastný sňatek s jinou ženou
- hodně cestoval mimo Anglii
  - Jede do Řecka aby bojoval v národně-osvobozovacích bojích proti Turkům
    - dříve než se mu to podaří zemře
- do svých děl dává autobiografické náměty
- Spleen - světobol

Díla

- moderní filosofický epos – Child Haroldova pout'
- básnické povídky – Džaur, Laura
- filosofická veršovaná dramata – Kain, Malfred

Percy Bysshe Shelley (1792-1822)

- už jako mladý zahájil svoji kariéru, tím že unesl mladé děvče a později si ji vzal
  - on byl záletník, ona kvůli tomu spáchala sebevraždu
- vzal si druhou ženu "Mary Shelleyová", která byla také spisovatelka
  - vymyslela Franksteinovo monstrum

- Vyjel si na jachtě, něco se pokazilo, jachta se převrhla, zemřel
- Mary Shelleyová se snažila zachovat jeho odkaz
  - ti co ho znali věděli že to byla velice tvrdohlavá nevyrovnaná osobnost, navzdory tomu co říkala Mary

Díla

- Odpoutaný Prometheus - polemika
  - reaguje na antické Aischylovo dílo, Prometheus Spoutaný
    - Nakonci nechá prométhea podřít se Diovi, usmíření mezi nimi
  - Percy toto nechce, nechává boha zmizet ve vesmíru, Prometheus je odpoután - vyhrál
- Psal i hodně poezie
- Óda na západní vítr (**četli sme**)

Walter Scott (1771-1832)

- něco jako zakladatel hystorického románu a historické povídky
  - jeho příběhy vycházejí ze skutečnosti, velmi dobrodružné

Díla (historické romány s dobrodružnými prvky)

- Srdce Edinburgu
- Waverley
- Ivanhoe

Jane Austenová (1775-1817)

- především emancipované ženské hrdinky
- boj proti společenským předsudkům

Díla

- Pýcha a Předsudek (**viděl jsem**)
- Rozum a Cit
- Ema

Francouzská literature

úkol – ukázka z bídníků (**četl jsem část;viděl jsem**) + matky Boží (**četli jsme část;viděli jsme část**)

- realistické x romantické prvky
- hrdina na okraji společnosti + církevní hodnostáři
- hl. hrdina čeká že se mu někdo zaslouženě pomstí, ale místo to dostanou pomoc
  - po této zkušenosti změna k lepšímu
- negativní zkušenost, která je provází životem
- romantické prvky: hrdina na okraji, neopětovaná láska, kontrasty, cit, vášně
- realisické prvky: skutečné hist. Popisy

Stendhal (Henri Beyle) (1783-1842)

- velký romanopisec
- tvorba na rozhraní mezi romantismem a realismem
- Romantické: jeho hrdinové prožívají vášnivé lásky, bouří se proti společnosti
- Realistické: popis společnosti
- řadu věcí naznačuje, počítá s vnímavým čtenářem
- často děj vnímán skrze nějakou konkrétní postavu
- v rozporu s tím že nechává čtenáře domyslet si klíčové momenty, jindy velmi detailní popis, např.: společenské vrstvy
- Červený a Černý
  - vnitřní monology
  - název symbolický
    - červená - symbol odboje, bouření se, symbol touhy po plnohodnotném, vášnivém životě
    - černá - barva kléru, symbol útlaku, despotismu, nesvobody
  - hl. postava: Julián Sorel
    - pokrytec
    - šarmantní, okouzující, má spoustu talentu
      - tyto vlastnosti využívá ke svému "kariernímu" růstu
      - přes postele vlivných dam se chce dostat do vyšší společenské vrstvy
      - znemožní své omilostnění výrokem u soudu, aby byl popraven, protože je zhnusen činy, které vykonal, a je zhnusen společností
  - Kartouza parmská

Alexander Dumas starší (1802-1870)

- asi nepracoval sám, prý měl dílnu 30-40 lidí, kteří sbírali historické popisy a tovary "omáčku" kolem, on se zaměřil na akčnost a přátelství
- tři mušketýři
  - několika dílný román
- tři mušketýři po dvaceti letech
- tři mušketýři ještě po deseti letech
- muž se železnou maskou
- hrabě de monte christo

Alexander Dumas mladší (1824-1895)

- syn Al. Du. st.
- spíše realistická díla
- Dáma s kaméliemi
  - dívka se dostává do vyšších společenských vrstev, protože je prostitutka a je velmi krásná, začali si jí všímat vlivní lidé
- říká se že Dumas ml. psal částečně o vlastních zkušenostech, a část svého života s podobnou ženou strávil

Německá literatura

Novalis (1772-1801)

díla:

- texty psané rytmizovanou prózou – Hymny noci
  - pokoušel se o propojení filosofických otázek s vírou a přírodou
  - vyskytuje se kontrast dne a noci

Jacob a Wilhelm Grimmové (1785-1863 a 1786-1859)

- pohádkáři, věnovali se folkloristice
- velmi drsné motivy v původních verzích pohádek

díla:

- Pohádky pro děti a celou rodinu (Červená karkulka, Sněhurka,...)

Heinrich Heine (1797-1856)

- dlouho žil i zemřel ve Francii
- silně ironická tvorba
- psal balady a romance

díla:

- básnická sbírka – Kniha písní
- balada – Lorelei

Ruská literatura

Alexandr Sergejevič Puškin (1799-1837)

- vedl bouřlivý život, účastnil se všemožných povstání
- jeho ruština se díky své jednoduchosti stala vzorovou pro další autory
- psal prózu i poezii, lyriku, epiku i lyriko-epiku
  - poéma – lyricko-epická skladba, podobná básnickým povídkám

díla:

- poémy – Kavkazský zajatec, Cikáni, Měděný jezdec
- román ve verších – Evžen Oněgin (**četli jsme dopis Tat'ány**)
  - vyskytují se lyrické pasáže i epické prvky
  - ich-forma situována do Evženova přítele
  - rozděleno do devíti hlav (údajná desátá se buďto ztratila nebo ji Puškin zničil)
  - psáno ve 14 veršových sonetech (12-2), jambická stopa s přesným veršovým schématem (stejně jako Shakespearova tvorba)
  - hlavní postava Evžen – tzv. zbytečný člověk
- povídka – Piková dáma (mystický příběh, opera Piková dáma od Čajkovského)

Nikolaj Vasiljevič Gogol (1809-1852)

- propojení romantických a realistických prvků v jeho dílech
- původem z Ukrajiny, inspirován Puškinem

díla:

- prózy – Večery na samotě u Dikaňky
  - prvky ukrajinského folklóru, pohádkově fantastická a zároveň realistická tvorba
- romantická povídka – Taras Bulba
  - legendární osudy ukrajinského kozáka
- fantastické texty – Petrohradské povídky
  - spojení ironičnosti a grotesknosti
  - umělci a úředníci podléhají svým iluzím, odhalují neradostné stránky skutečnosti
- román – Mrtvé duše
  - putování podvodníka Čičikova, který kupuje zemřelé nevolníky
  - prolínán lyrickými, uvahovými pasážemi
- komedie – Ženitba
- komedie – Revizor (**četli jsme část**)
  - společný znak s románem Mrtvé duše – charakterizace postav jmény
  - děj: úředník Chlestakov využívá nedorozumění, když si ho v jednom městě spletou s očekávanou návštěvou revizora

Hodina 2/2/2022 - úkol Nikolaj V. Gogol - Revizor

Zadání

1. charakterizuj Chlestakova
  1. vyhledej v textu tři povolání které údajně vykonává
2. najdi jména tří spisovatelů/skladatelů/názvy opery o kterých hovoří
3. čeho tím chce dosáhnout

Řešení

1. Vychloubačný mladík, využívající neznalost ostatních, ke svému prospěchu, touží po pozorosti a obdivu
  1. korektor
  2. spisovatel
  3. vede salon
  4. šéf odboru
2. Puškin, Figarova svadba, Robert Ďábel, Norma (kniha "Jiří Miroslavský")
  1. Obdivu u ostatních

Americká literatura

Edgar Allan Poe (1809-1849)

- zakladatel hororové a detektivní povídky
- prozaik i básník, míšení romantismu a realismu v tvorbě

díla:

- povídky (četli jsme)
- básnická skladba – Havran (četli jsme)
  - havran jako symbol smutku a trápení hlavního hrdiny nad smrtí své milované

Dánská literatura

Hans Christian Andersen (1805-1875)

- velmi tragický život
- tvořil pohádky pro děti i dospělé, autobiografické motivy

díla:

- Nové pohádky a povídky
  - Ošklivé káčátko, Malá mořská víla